

AKTUALNO VPRAŠANJE

Letos so organizacije Zveze borcev s pomočjo drugih organizacij uredile mnoga grobišča padlih borcev. Po petnajstih in več letih so postavili mnoge spomenike, plošče ali na drug način obeležili grobove padlim za svobodo. Lep spomenik so napravili v Zabnici, na Jelovici so postavili štiri spominske plošče, v okolici znanega pokopališča v Begunjah so dostojno obeležili še štiri kraje, kjer so bili ustreljeni talci. Prav tako so primer-

no označili te kraje na Blegošu, v Zalem logu pri Škofji Loki so postavili spomenik štirinajstori, od katerih je sedem neznanih žrtev.

Se zmeraj pa čakajo primerne ureditve grobovi v Poljanski dolini, v Hotavljah, na Udovcu in drugod. Niti Dražgoše, kot znana prva vas, ki je bila v tem predelu v celoti požgana in je trpela velike človeške žrtve, še vedno nima spomenika. Posebno vprašanje je marsikje tudi ugotavljanje identitete pokopanih borcev. To velja

zlasti za pokopane v Hotavljah. Vendar bi to ne smelo biti ovira. Čim dalj bomo odlagali tem bolj bodo spomini uhajali v pozabo. Tega pa ne smemo dopustiti, zato moramo čimprej dostojno urediti vse grobove naših padlih borcev, kar pa ni samo naloga organizacij Zveze borcev, marveč nas vseh, ki se s pieteto in ponosom spominjamo ljudi, ki so nam s svojo krvjo utrdili pot v današnji čas.

K. M.

AKTUALNO VPRAŠANJE

1. NOVEMBER — DAN MRTVIH

ŽALNE SVEČANOSTI ob Dnevu mrtvih na Gorenjskem

V počastitev spomina padlih borcev in talcev bo v kranjskem okraju letos osrednja pro-

slava v petek, 1. novembra, ob 9. uri na grobišču talcev v Dragi. Govoril bo predsednik Okr. odbora ZB Ivan Bertonec-Johan. Ob 10. uri bo žalna svečanost na graščinskem vrtu v Begunjah. Na obeh komemoracijah bo sodelovala jeseniška godba na pihala in moški pevski zbor iz Radovljice. Za obiskovalce, ki bodo prišli z jutranjimi vlaki v Lesce, je zagotovljen tudi prevoz do Begunj.

Ob Dnevu mrtvih bodo žalne proslave na pokopališčih, pred spomeniki in spominskimi ploščami padlih borcev in talcev v vseh krajih Gorenjske. Pripravljajo jih osnovne organizacije SZDL in ZB, ki zbirajo tudi prijave za obisk množičnih grobišč v Dragi in Begunjah.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ŠT. 85 — CENA DIN 10.—

Kranj, 31. oktobra 1957

Volitve v drugi, kmetijski skupini so potekale takole:

Občina	Število volilnih upravičencev	Glasovalo število	%	Neveljavnih glasovnic število	%
Bled	878	660	75,17	27	4,09
Bohinj	1.386	1.041	75,11	45	4,32
Cerklje	1.037	789	76,08	40	5,07
Gorenja vas	1.701	1.153	67,78	30	2,60
Jesenice	973	754	77,49	75	9,94
Kranj	4.111	3.362	81,78	378	11,24
Radovljica	1.271	1.092	85,91	81	7,42
Škofja Loka	999	783	78,38	26	3,32
Tržič	644	546	84,78	27	4,94
Železniki	1.446	1.250	86,44	25	2,00
Ziri	474	304	64,13	6	1,97
Skupaj	14.920	11.734	78,65	760	6,47

Skupni izid glasovanja za obe proizvajalni skupini za odbornike zborov proizvajalcev v kranjskem okraju je bil naslednji:

Občina	Število volilnih upravičencev	Glasovalo		Neveljavne glasovnice		Upravičeno odsotnih		Dejansko navzočih	
		število	%	število	%	število	%	število	%
Bled	2.163	1.839	85,02	52	2,83	157	8,09	1.988	92,50
Bohinj	2.436	1.950	80,05	64	3,28	345	14,16	2.091	93,26
Cerklje	1.256	994	78,58	43	4,33	80	6,32	1.185	93,88
Gorenja vas	2.053	1.458	71,02	40	2,74	221	10,76	1.832	79,58
Jesenice	9.803	8.693	88,68	578	6,65	950	9,69	8.853	98,19
Kranj	17.099	14.603	85,40	814	5,57	1.829	10,70	15.270	95,63
Radovljica	4.415	3.971	89,94	191	4,81	341	7,72	4.074	97,47
Škofja Loka	3.595	3.096	86,84	101	3,26	340	9,54	3.225	96,00
Tržič	4.321	3.849	89,08	218	5,66	413	9,56	3.908	98,49
Železniki	2.542	2.252	88,59	68	3,02	207	8,14	2.335	96,45
Ziri	1.449	1.215	83,85	24	1,97	121	8,35	1.328	91,49
Skupaj	51.111	43.920	85,93	2.193	4,99	5.022	9,83	46.089	95,29

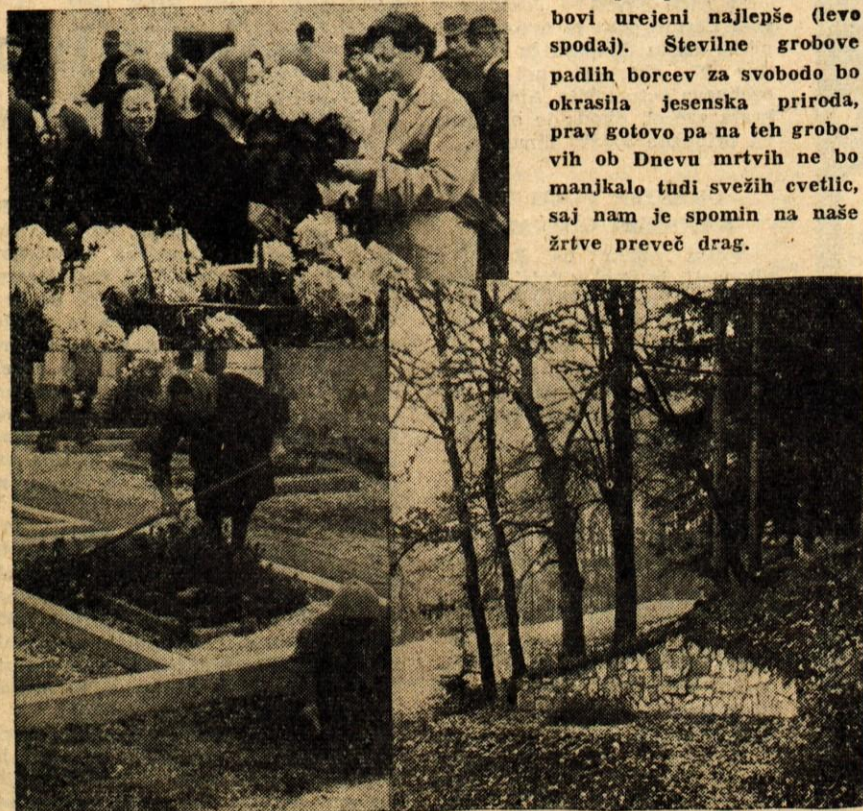
Večji del upravičeno odsotnih se ni mogel volitev udeležiti zaradi epidemije gripe.

V sliki in besedi

Ob Dnevu mrtvih se spomnimo vseh naših prednikov, zlasti žrtev naše revolucije, katerih spomin nam v naših srcih nikoli ne bo zbledel, hvaležna domovina pa se jih bo spominjala iz roda v rod, iz veka v vek.

Grobovi bodo lepo okrašeni z rožami in na trgu kot v cvetličarnah je bil promet s cvetlicami zadnje dni zelo živahen (levo zgoraj).

Na pokopališčih bodo grobovi urejeni najlepše (levo spodaj). Številne grobove padlih borcev za svobodo bo okrasila jesenska priroda, prav gotovo pa na teh grobovih ob Dnevu mrtvih ne bo manjkalo tudi svežih cvetlic, saj nam je spomin na naše žrtve preveč drag.

nih 298 ljudi. V kranjskem okraju je bilo skupno 165 volilnih enot s 344 volišči. V prvi skupini je bilo 132 volilnih enot z 238 volišči, v drugi skupini pa 33 volilnih enot s skupno 106 volišči.

O udeležbi na volitvah v prvi proizvajalski skupini smo že poročali v ponedeljski številki. Za to skupino bodo v občini Gorenja vas ponovno volili

OLO razpravljaj o reformi šolstva

Na skupni seji obeh zborov Okr. ljudskega odbora, ki je bila danes v Kranju, so odborniki najprej poslušali poročilo o reformi šolstva v našem okraju. Tov. Ivo Peternelj je v svojem poročilu omenil, da je bilo na tem področju že precej storjenega. Že več let so preusmerjali učne programe, uvedli hospitacijske šole, omogočili šolski inspekciji, da je nudila učitelstvu čim večjo pomoč, združevali so učitelstvo v kolektive in podobno. Tako smo v celotnem šolskem sistemu od spodaj že ustvarili pogoje za postopno ukinitje osnovnih šol in nižjih gimnazij in za organizacijo novih, enotnih obveznih šol, tako imenovanih osemletk, seveda še ne povsod. Reforma v tej obliki seveda ni možna v enoddelčnih šolah v oddaljenih vaseh z majhnim številom otrok, še večje pa so materialne težave. Kljub temu, da je bilo samo v letošnjem

letu porabljen več kot 20 milijonov dinarjev za razna popravila 35 šolskih poslopij, je ponekod pomanjkanje učnih prostorov zelo hudo.

Po poročilu se je oglasil tudi odbornik Vinco Hafner, ki je pojasnil predvsem ekonomsko stran tega problema. Razen organizacijskih in drugih priprav je tu, kot je dejal on, predvsem težava zaradi pomanjkanja šolskih prostorov, učil in opreme kakor tudi potrebnih stanovanj za pedagoške delavce.

Na seji so prav tako razpravljali o zaključnih računih gospodarskih organizacij v lanskem letu, o rešitvi in imenovanju upravnih organov Okrajnega ljudskega odbora in o vsklajevanju nekaterih predpisov. Po skupni seji sta zbor proizvajalcev in okrajni zbor zasedala ločeno.

K. M.

naš razgovor

Prizadeven šolski odbor in učiteljski kolektiv

Drugi mesece pouka v šolskem letu 1957/58 skoraj za nami. Starši, ki imajo otroke v 1., 2. in 3. razredu osemletk, z zanimanjem sledijo učenju svojih otrok, da bi se prepričali o dobrih in morebitnih slabih straneh reformirane šole. Tudi nas je zanimalo, kako se reforma uveljavlja, pa smo se oglasili na osemletki »Simon Jenko« v Kranju ter zaprosili ravnatelja tov. Leona Janškoveca za kratek razgovor.

»Kako ste zadovoljni z uresničevanjem reforme na vaši šoli?«

»Dela je veliko in učitelji se trudijo, da bi učencem kar največ nudili. Z njihovim prizadevanjem sem zadovoljen in prepričan sem, da uspehi ne bodo izostali. Na šoli imamo tudi dva poizkusna razreda, kjer delajo učitelji pod vodstvom Zavoda za proučevanje šolstva LRS.«

»So starši tudi zadovoljni?«

»Upam, da. V začetku šolskega leta smo sklicali roditeljski sestanek za vse razrede in razložili staršem nekatere spremembe v zvezi z reformo ter jih seznanili s težavami zaradi pomanjkanja prostorov, učnih moči itd. Vsak razrednik oziroma

predmetni učitelj je nato povedal nekaj o pomenu novih predmetov in seznanil navzoče z dolžnostmi otrok in staršev v novem šolskem letu. Za razgovore s starši smo uvedli poseben urnik.«

»Kako dela vaš šolski odbor?«

»Svojih nalog se je resno lotil. Pomagajo mu štiri komisije, ki so bile ustanovljene že v začetku leta. Komisija za učila in druge materialne zadeve je navezala stike s tovarno »Iskro« in nekaterimi drugimi podjetji, da bi na ta način preskrbela razno orodje ter kovinske, tekstilne, usnjarske in druge ostanke za našo delavnico. Nadalje imamo še komisijo za socialno varstvo, komisijo za vzgojo ter komisijo za izvenšolsko udejstvovanje učencev.«

»Kakšne težave vam nagajajo?«

»Manjka nam učnih moči, pa tudi ena telovadnica za dve šoli je premalo. Zaradi tega smo morali pouk telovadbe skrbiti od predpisanih treh na eno uro. Zadnje tri tedne smo imeli okrnjen pouk tudi zaradi epidemije gripe in napredek ni bil takšen, kot bi moral biti,« je zaključil razgovor tov. Janškovec.

-ey

Zavod za napredek gospodinjstva v Kranju BO ODPRL POSLOVALNICO

V Sloveniji je 35% žena, ki se razen službe ukvarjajo tudi z gospodinjstvom. Zaradi zastale ureditve tenja večina gospodinjstev od žena veliko naprov, kar škodljivo vpliva na njihovo zdravje, pa tudi v družbi se te tovanišče zaradi prezaoplenosti ne morejo uveljavljati.

Zaostalosti pa ne srečujemo samo v individualnih gospodinjstvih, ampak tudi v kolektivnih gospodinjstvih obratov. Zato si Okrajni zavod za napredek go-

spodinjstva v Kranju vztrajno prizadeva za modernizacijo gospodinjstva v našem okraju. Ženam pomaga s prirejanjem tečajev, na katerih jih seznanja z načinom sodobne prehrane, z uporabo modernih gospodinjstevskih pripomočkov, s konserviranjem živil, s pripravljanjem malic v šolskih kuhinjah, z uporabo elektrike v gospodinjstvu itd.

Od ustanovitve Zavoda 1946. l. do zdaj je bilo v gorenjskih mestih in na podeželju že 106 tečajev oziroma seminarjev za gospodinjce. Pri organizaciji so

pridno pomagala ženska društva, zato uspeh ni izostal.

V obdobju 1957-1958 ima Okrajni zavod za napredek gospodinjstva v načrtu tudi tečaje za osebe v obratih množične prehrane. To bodo pozdravili vsi abonenti v raznih menzah, saj le malokje dobijo kvalitetno in ceneno hrano obenem. Omenjeni tečaji bodo pripomogli tudi h kvalifikaciji uslužbenecv v teh obratih. Po končanem tečaju bodo izpiti. Udeleženci, ki jih bodo z uspehom opravili, bodo dobili naslov kvalificiranih delavcev in s tem si bodo lahko zagotovili tudi boljše plače.

Zavod pripravlja v bližnji prihodnosti tudi tečaj za gospodinjke pomočnice ter tečaj za učitelje, ki poučujejo gospodinjstvo v reformirani šoli. V začetku novembra bo zavod odprl tudi gospodinjstvo posvetovalnico, da se bodo žene lahko porazgovorile o vseh težavah in problemih v svojih gospodinjstvih in dobile tudi primerne nasvete. Posvetovalnica bo ob ponedeljskih dopoldne odprta za podeželje, za mesto pa ob četrtkih v večernih urah.

Načrti zavoda za napredek gospodinjstva v Kranju so nedvomno zelo koristni, vendar se ustanova ne bo omejila samo na prirejanje tečajev. Gospodinjcem bo skušal zavod posredovati znanje in najnovejšo izkušnje s področja gospodinjstva tudi z ustreznimi razstavami, razgovori in dopisovanjem o ravnanju z družinskim premoženjem, o napredovanju itd. Zavod bo torej skušal vzgojiti vse žene v dobre gospodinjce in gospodarje.

RECEPTI

JEDILNIK

Porova juha
Zeljate palačinke
Kostanjev riž

Juha: 8 dkg masti, 6 dkg moke, 4 dkg slanine, kostna juha ali voda, zelen peteršilj, 30 dkg pora, 25 dkg krompirja, klobasa.

Iz masti in moke napravimo prežganje, mu pridenemo na kocke zrezano slanino in ko to zarumeni, še sesekljan zelen peteršilj. Vse skupaj zalijemo in prevremo. Osnažen por zremo na rezance in kuhamo v slanem krompir, prav tako olupljen, na kocke zrezan krompir. Nato vse skupaj zmešamo in dodamo zrezano, kuhano kranjsko klobaso.

Zeljate palačinke: Manjšo glavo zelja zreži in duši na maslu ali masti do mehkega. Kuhano zelje pretlači skozi sito, dodaj 2 do 3 rumenjake, četrt litra mleka, sol, poper in toliko moke, da testo ni pregosto. Končno dodaj še sneg dveh oziroma treh beljakov, zmešaj in peci kot palačinke. Pečene palačinke zreži na rezante, deni v namazano kozico plast zrezanih palačink, plast na kocke zrezane ali zmlete šunke. Po vrhu prelij s smetano in postavi za četrt ure v pečico.

Kostanjev riž: 1 kg kostanja skuhaj, olup, zmelj, dodaj 15 dkg sladkorja, pol vanilija, 2 rumenjaka, pogneti v testo in postavi na hladno. Trdo zmes naribaj, deni na krožnik in obloži s tolsteno sladko smetano. Jed je zelo nasitljiva.

PRAKTIČNI NASVETI

Na okno šrambe obesimo vedno temno zagrnjalo in jo pogosto zračimo! Šramba mora biti suha, zračna in temna. Če puščamo vrata odprta, se nam živila kvarijo, ker uhajata iz kuhinje vlažen in topel zrak in vsa sopara. Se tako skrbno vkuhamo sočivje in sadje se nam kvari v vlažni in plesnivi šrambi.

Razne drobne predmete, kot so rute, šali, kravate, ovratniki, razni trakovi, najpregledneje spravimo, če jih obesimo na vrata omare. Na notranji strani zabijemo v primerni višini kljukice in nanje nataknemo trak. Le-tega napravimo na dva načina: ozko elastiko napeljemo skozi nekoliko daljšo cevko, ki smo jo napravile iz ostankov pisane ali enobarvne svile ali druge tkanine.

Cevko enakomerno nabere po elastiki, prišijemo na vsak konec obroček in trak lično zadelamo.

Vzamemo pa lahko tudi močan enobarven ali pisan trak in mu na vsak konec prišijemo obroček.

Obešalnik ali vsaj njegovo kovinsko dele oblečemo s tkanino, da nam ne rjavi in da obleka ne drči z njega.

MODA

NEKAJ
VRATNIH
IZREZOV, KI
JIH
PRIPOROČA
LETOŠNJA
ZIMSKA
MODA

Tri lučke

V temnem gozdu sam leži v grapi tik pod bukvami; divje rože grob kraste, ptički mu čez dan žgole in potoček žubori — svetlo jutro v dan hiti...

A junak pod bukvami dolgo let že mirno spi, nič iz sna ga ne zbudi.

Bom prižgal mu lučke tri: prvo mesto maminih oči, drugo, da ga strah ne bo v temi, tretja pa bo v noči mu svetila in v samotni ure mu vedrila.

TONČKA PERČIČ

Nekoč je živela deklica Sajka. Imela je mnogo igrač, lepih igrač. Ni bila zadovoljna. Samo eno stvar na svetu si je želela: mladega živega pravega pravcatega leva. In ker si je leva želela tako močno, ji ga je nekega dne prinesla mamica iz mesta. Sajka je bila zelo srečna. Levu je dala ime Jaka. Ves dan sta se igrala in tudi lev Jaka je bil zelo srečen. Sajka mu je vsako jutro prinesla zajtrk, prav takega kot ga je imela sama: belo kavo in kruh z marmelado. Za kosijo je pojedel krožnik juhe z zdrobovimi cmoki ter špinačo s krompirjem, večerjala pa sta mlečni riž s kuhano čokolado... Lev Jaka pa je rasel, rasel in RASEL. Kljub temu pa je bil še ravno tako prijazen, kakor takrat,

ko so ga prinesli k hiši. Kadar je prišla Sajkina stara mama na obisk, ji je Jaka položil prednje tace na rame in jo polizal. Stara mama tega ni bila prav nič vesela, toda braniti se ni mogla, ker je bil Jaka že TAKO VELIK.

Kadar so prišli mlekar ali pismonoša ali raznašalec časopisov, jim je Ja-

ka vselej tekkel nasproti. Zaradi tega se nihče več ni upal približati hiši. Čeprav se je Sajka še tako trudila in dopovedovala ljudem, da je Jaka najprijaznejši lev na svetu, ni pravi nič pomagalo. Poštar je nehal prinašati pisma, tudi časopis ni več prihajal v hišo, in zvečer sta morala Jaka in Sajka jesti krompir v oblicah in močnik, ker mlekar ni hotel nositi več mleka. Tudi stara mama ni več prihajala na obisk. Sajkin oče je dejal, da bo moral Jaka v živalski vrt, ker strahuje vse ljudi v okolici. Sajka je bridko zajokala in zajokala je tudi Jaka. Kljub temu pa je Jaka moral v sosednje mesto v živalski vrt. Sajka je bila žalostna in ves dan se je dolgočasila.

Tudi Jaka ni mogel zdržati. Že tretji dan je preskočil ograjo in tekkel in tekkel, da bi prišel domov k Sajki. Če je spet postal lačen, je šel v trgovino in se najedel piškotov in smetano in sladolede. Čeprav ni imel denarja, so mu radi postregli, kajti nih-

če se ni upal zahtevati denarja, ker Jaka je bil TAKO strašno VELIK.

Prišel je domov in Sajka je bila zopet vesela. Ponoči pa je Jaka zbolel. V želodcu je imel strašne krče in iz oči so mu tekale velikanske, ko oreh debele solze. Očitno je bilo, da je nekaj neprimernega pojedel. Sajka mu je dala žličko grenkih zdravil. Očeka in mamica pa sta se posvetovala.

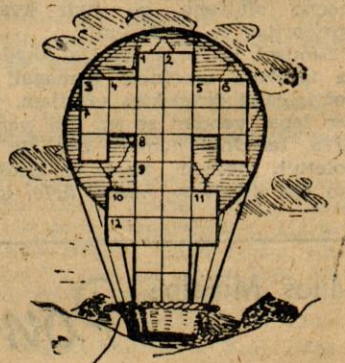
Sklenila sta, da Jaka ne sme ostati v mestu, kajti potem bodo morali zopet jesti vsak večer krompir v oblicah in močnik. Naročila sta avto in naložila nanj Sajko in Jaka. Odpeljali so se daleč daleč in se nastanili v majhni hišici, ki je stala sama samcata na gričku med širnimi travniki in prostranimi gozdovi. Tu sta se Jaka in Sajka po mili volji igrala in lovila; in ni bilo poštarjev in mlekarjev, ki bi ju motili. Vsako leto dvakrat se je Sajka odpeljala v mesto ter obiskala staro mamo.

M. S.

SAJKIN LEV

ZA BISTRE GLAVICE

Križanka: ZRAČNO VOZILO 1' Vodoravno: 1. kravlj glas; 3. prelomim; 7. zračna vozila; 8. kratica za oziroma; 9. egiptan-

sko božanstvo; 10. ozko, okroglo, okence; 12. osje gnezdo.

Navpično: 1. tisti, ki upravljajo z motorji; 2. nečistoča; 3. nekaj slabega; 4., 13. in 6. črka abecede; 5. italijanski spelnik; 6. poljska rastlina z velikimi rdečimi cvetovi; 11. ploska mera.

UGANKE

Črn kot kovač,
orje kot orač,
pa ni orač,
pa ni kovač.

(111)

REBUS

Čarobni kompas

»Ne maram biti priden,« je trmasto dejal Tomažek, ko se je sprehajal v nedeljo popoldan s teto Minko in s sestro Jano po Šmarjetni gori.

»Ne ugovarjaj,« je rekla teta Minka in ga strogo pogledala. Toda Tomažek je imel danes tisti »svoj« dan. Zato je godrnjal kar naprej in grdo drsal s čevlji, da bi čim bolj in čim hitreje strgal podplate.

»Tomažek,« ga je teta Minka prijala za rokav. »Bodi priden, prosim in hodi pred menoj.«

»Poglej,« je vzkliknila čez čas. »Kaj pa se bliska tamle v travi? Steci, Tomažek, in mi prinesi tisto svetlo stvar.«

Proti svoji volji je sicer Tomažek pogledal v smer, kamor je kazala teta Minka. Res se je nekaj svetlikalo v travi. Kolikor počasi je le mogel, se je vseeno potrudil do tiste svetlika-joče stvari. Sklonil se je in pobral. Bila je majhna okrogla škatlica s steklenim pokrovom in s puščico pod njim, ki je nihala sem in tja, kakor se je pač Tomažek obrnil.

Pritekla je Jana in pogledala čez

Tomažkovo ramo: »Kaj si našel, Tomažek?«

»Nočem povedati,« je trmasto vztrajal Tomažek.

»Teta Minka, kaj je našel Tomažek?« je vprašala Jana še enkrat, ko je teta Minka vzela tisto okroglo reč iz Tomažkovih rok. »Čemu je ta škatlica?«

»S tole škatlico lahko potujemo okrog sveta,« je dejala teta Minka skrivnostno.

»O, to pa že ne! Okrog sveta potujemo z letalom ali z ladjo, ne pa s takole škatlo.«

»O, res?!« je vzkliknila teta Minka z obrazom, kot da vse ve. »Kar poglej.« Obrnila je kompas in rekla: »Sever!« Iгла v škatlici se je premaknila in Tomažek in Jana sta začutila, da je postalo nekam mrzlo. In veter je bril tako ostro, da sta za trenutek zaprla oči. Ko sta jih zopet odprla, je zginila Šmarjetna gora, nobenega drevesa ni bilo več videti. Okoli njiju se je širila snežna planjava in sneg pod njunimi nogami je bil zmrazil, da je kar škripalo.

(Se nadaljuje)

